

Nunalerutit, silap pissusaa pinngortitarlu

Nunalerutit

Nunalerutit

Kalaallit Nunaat nunarsuarmi qeqertat annersaraat, Amerikallu Avannarliup nunavissuanut ilaalluni. Kalaallit Nunaanni avannarlerpaaq, Kap Morris Jesup, Qalasersuaq avannarlermiit taamaallaat 740 kilometerisut ungasitsigisumiippoq taamaalillunilu nunarsuarmi avannarlersaalluni. Nunap Isua (Kap Farvel) kujasinnerpaajuvoq Oslo avannarpaseqatigalugu. Avannaaniit kujammut 2.670 kilometerisut isorartutigaaq. Tunumiit kitaanut nunap atitunerpaaffia 1.050 km-iuvoq. Kalaallit Nunaat tamakkerluni 2.166.086 km²-isut annertussuseqarpoq. Taakkunanga 81 pct.-i sermersuarmik ulissimalluni. 19 pct.-i, 410.449 km²-isut annertussuseqartoq nunaavoq.

Silap pissusaa

Silap pissusaa

Kalaallit Nunaata silaata pissusaa tassaaneruvoq issittoq. Tamanna isumaqarpoq, ukiumut qaammatit kiannerpaaffiusut agguaqatigiisillugit 10 °C qaangerneq ajoraat.

Nunap isorartunerujussua pissutigalugu, avannaani kujataanilu silap pissusia assigiinngitsorujussuuvuq. Taamatuttaaq aamma sineriak sikuneq ajortoq nunalu tiffasissumiittoq assigiinngitsorujussuupput.

Kitaani Sarfaq nillerpianngitsoq ammaannartitsisarpoq, Tunulli Sarfaa nillertoq sikorsuaqartitsisartoq sinerissap ammaannarnissaanik killiliisarpoq. Immap sarfai taakku pissutigalugit Tunu issilluartuuvuq agguaqatigiisillugu 5 °C ataattarlugu, Kitaanili Upernavik tikillugu issikinnerulluni agguaqatigiisillugu 5 aamma 10 °C-ip akornanniittarpoq.

2010-mi Kalaallit Nunaanni kiassuseq

2010-imi kiattarsimanera issittarsimaneralu, illoqarfinnut agguataarlugit, ukiullu siuliini silap pissuserisarsimasaanut sanilliunneri Takussutissani 1-3-mi takutinneqarput.

Takussutissiaq 1

2011-mi illoqarfinni nunaqarfyllu ilaanni akunnattumik kiassutsit

	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Ukioq
	Grader celcius												
Nanortalik	-0,8	-3,0	-2,6	-2,8	2,0	4,5	7,3	6,6	5,1	1,3	-2,1	-3,8	1,0
Qaqortoq	-2,6	-4,3	-4,5	-3,9	2	5,4	8,3	7,7	...	0,6	-0,5	-5,2	(-1,1)
Narsarsuaq	-3,8	-4,7	-5,0	-3,3	3,9	10,0	12,0	10,4	...	-0,8	-6,9	-8,3	0,5
Narsaq	-3,8	-5,2	-5,1	-4,5	1,9	6,7	8,9	7,7	4,9	-0,4	-4,7	-6,0	0,1
Paamiut	-2,5	-5,3	-5,4	-5,5	0,9	4,9	7,6	6,7	4,3	0,2	-3,4	-5,0	-0,2

Nuuk	-4,6	-8,2	-8,6	-8,6	-0,3	4,5	7,4	6,3	3,1	-1,5	-5,2	-6,5	-1,8
Kapisillit	-6,7	-9,7	-9,8	-10,3	1,1	8,0	10,3	9,0	3,4	-4,4	-9,8	-9,7	-2,5
Maniitsiq	-4,7	-8,2	-9,1	-8,5	0,3	5,1	8,0	6,9	4,3	-0,9	-5,0	-7,4	-1,5
Kangerlusuaq	-13,9	-17,7	-17,9	-16,0	1,3	10,8	12,5	9,6	...	-8,9	-13,3	-15,2	(-5,5)
Sisimiut	-7,4	-11,0	-13,3	-12,7	-2,0	3,6	7,6	6,8	2,4	-3,9	-7,2	-9,9	-3,9
Kangaatsiaq	-7,8	-10,3	-13,6	-13,8	-2,9	3,2	7,3	6,4	2,5	-3,1	-6,5	-9,6	-4,0
Aasiaat	-6,8	-9,1	-12,8	-13,7	-1,9	4,8	8,7	7,8	3,3	-2,3	-5,9	-9,1	-3,0
Qasigiannguit	-9,5	-11,7	-14,6	-15,6	-1,7	5,7	11,4	9,0	3,0	-5,0	-7,7	-11,1	-3,9
Ilulissat	-8,7	-10,5	-13,3	-13,3	-0,9	5,9	10,5	7,0	2,4	-4,5	-7,6	-11,2	-3,6
Qeqertarsuaq	-6,9	-9,6	-13,1	-13,5	-2,2	4,5	9,4	7,5	2,4	-2,9	-6,1	-9,5	-3,3
Uummannaq	-6,2	-9,2	-13,4	-14,6	-1,1	6,1	11,0	8,8	3,6	-2,9	-6,5	-9,6	-2,8
Upernavik	-8,2	-14,6	-19,2	-17,7	-4,9	3,4	8,8	7,0	1,8	-4,2	-7,4	-11,9	-5,5
Qaanaaq	-15,6	-22,3	-21,2	-18,5	-3,1	3,6	8,6	7,0	-0,2	-7,2	-12,6	-19,9	-8,5
Tasiilaq	-6,3	-4,0	-9,4	-2,6	1,3	5,2	7,4	6,6	...	-0,3	-1,8	-9,4	(-0,9)
Illoqqortoormiut	-12,0	-8,4	-13,3	-8,1	-2,0	2,1	4,8	5,7	...	-5,0	-8,2	-13,7	(-4,9)

Najoqqutaq: ASIAQ, Danmarks Meteorologiske Institut (DMI) aamma Mittarfeqarfiit

Takussutissiaq 2

2011-mi illoqarfinni nunaqarfiillu ilaanni kissassusiunerpaasartooq

	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Ukioq
	Grader celcius												
Nanortalik	10,4	8,2	11,2	4,3	9,4	17,7	17,9	17,5	12,7	9,8	9,3	3,7	17,9
Qaqortoq	9,8	7	10,9	4,5	9,2	18	18,2	20,3	...	8,9	0	3,8	20,3
Narsarsuaq	11,4	8,2	13,8	5,6	13,1	19,2	19,9	20,6	...	11,8	9,9	7,5	20,6
Narsaq	11,2	7,3	12,4	4,2	10,1	17,3	19,4	18,8	14,1	10,5	10,4	5,9	19,4
Paamiut	10,5	7,1	13,4	3,4	6,8	15,4	16,7	15,3	12,7	7,9	11,0	4,6	16,7
Nuuk	7,4	-0,8	7,6	0,9	5,5	16,3	16,2	15,3	9,1	3,4	7,3	3,6	16,3
Kapisillit	6,4	1,7	8,6	0,5	9,0	20,5	19,6	12,9	3,6	14,2	4,8	3,2	20,5
Maniitsiq	5,7	-0,8	9,3	0,5	6,0	15,1	18,7	15,6	10,3	3,7	6,1	1,4	18,7
Kangerlusuaq	6,3	-6,9	0,2	-1,8	12,7	21,4	22,1	19,6	...	5,8	10,6	3,5	22,1
Sisimiut	6,0	-4,2	4,9	-2,6	4,4	18,6	21,5	18,9	8,4	3,4	4,4	3,0	21,5
Kangaatsiaq	4,3	4,0	-2,7	-2,7	3,8	13,2	19,6	13,6	7,3	4,4	4,1	1,9	19,6
Aasiaat	4,1	5,3	-1,6	-0,5	5,2	12,9	15,7	13,5	9,0	3,5	4,4	2,6	15,7
Qasigiannguit	6,4	7,0	1,0	-0,2	7,2	17,5	21,9	17,0	12,3	5,3	11,8	2,5	21,9
Ilulissat	5,5	8,8	3,8	3,0	7,3	15,6	21,2	14,7	11,2	4,3	10,5	3,0	21,2
Qeqertarsuaq	3,0	4,6	-0,2	-0,1	7,7	14,3	18,2	14,2	7,9	4,1	5,5	0,9	18,2
Uummannaq	5,6	6,4	-0,4	0,4	5,6	15,8	17,0	16,0	10,9	4,6	7,1	2,4	17,0
Upernavik	6,1	6,2	-6,0	-5,1	4,2	14,0	15,7	15,3	7,7	0,8	4,9	-1,8	15,7
Qaanaaq	5,2	2,4	-5,5	-6,4	9,3	12,8	17,0	13,1	7,6	1,9	2,4	-9,7	17,0
Tasiilaq	7,9	4,9	5,8	4,3	8,4	15,8	15,5	15,4	...	6,0	7,6	1,4	15,8
Illoqqortoormiut	5,7	0,6	-0,6	3,2	7,3	11,3	14,8	15,8	...	1,1	1,1	-4,5	14,8

Najoqqutaq: ASIAQ, Danmarks Meteorologiske Institut (DMI) aamma Mittarfeqarfiit (GLV)

Takussutissiaq 3

2011-mi illoqarfinni nunaqarfiillu ilaanni kissarnikinnerpaaffiit

	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Ukioq
	Grader celcius												
Nanortalik	-7,6	-9,6	-15,8	-9,6	-2,2	-1,3	-1,4	-0,6	-1,6	-4,6	-9,1	-10,1	-15,8
Qaqortoq	-13,1	-14,4	-18,9	-14,5	-3,2	-2,5	-1,5	0	...	-5,4	-10,4	-13,8	-18,9
Narsarsuaq	-16,1	-15,1	-19,5	-14,3	-1,9	0,6	5,2	2,3	...	-9,2	-18,5	-20,7	-20,7
Narsaq	-14,8	-15,3	-19,7	-15,9	-3,2	-1,8	2,2	0,6	-1,8	-8	-13	-14,3	-19,7
Paamiut	-11,4	-11,9	-16,2	-12,9	-3,2	-0,5	2,2	1,4	-0,9	-5,1	-9,7	-11,8	-16,2
Nuuk	-12,9	-14,2	-19,7	-15,1	-5,6	-1,2	2,1	-0,1	-1,6	-7,1	-11,9	-15,6	-19,7
Kapisillit	-17,6	-19,3	-21,8	-18,7	-6,1	0,9	3,4	2,8	-5	-14,6	-21,2	-20,3	-21,8
Maniitsoq	-13,6	-14,2	-20	-15,2	-5,7	-0,5	3,6	1,3	0	-6,8	-11,6	-15,2	20
Kangerlussuaq	-31,2	-32,6	-34,2	-27,2	-7,5	-1,1	3,1	-0,2	...	-26,6	-28,3	-32,2	-34,2
Sisimiut	-18,5	-18,9	-24,5	-19,9	-8,4	-3,7	-0,1	0,6	-4,3	-11,5	-15	-20,3	-24,5
Kangaatsiaq	-19,1	-20,2	-23,2	-20,8	-7,8	-3,4	-0,6	1,8	-2,7	-10,3	-15,7	-16,7	-23,2
Aasiaat	-19,1	-19,6	-24,8	-21,8	-9,4	-2,3	2,8	3,3	-1,7	-9,2	-13,6	-17,1	-24,8
Qasigiannuit	-19,5	-21,2	-24,4	-22	-6,5	0,2	7,6	4,6	-2,6	-14,8	-14,4	-20,8	-24,4
Ilulissat	-20,5	-21,7	-24,6	-23,5	-10,2	-2,6	3,3	-1,1	-5,9	-14,9	-20,7	-23,3	-24,6
Qeqertarsuaq	-16,5	-17,2	-25,2	-21,7	-7,9	-4,1	3,6	1,6	-2,6	-9,4	-12,9	-17,9	-25,2
Uummanaq	-15,5	-17,1	-21,4	-22,1	-6,3	-1	5,5	4,2	-2,2	-9,8	-16,4	-17,5	-22,1
Upernavik	-18	-22,7	-28,4	-26,2	-10,4	-4,2	2	3,3	-3,4	-10,2	-15,3	-20,6	-28,4
Qaanaaq	-29,6	-31,9	-30,8	-27,5	-17,8	-2,9	2,2	1,2	-6,2	-15,4	-22,8	-31,2	-31,9
Tasiilaq	-16,7	-16,1	-21,4	-13,8	-5,8	-3,8	-0,6	-0,8	...	-7,9	-13,4	-17,7	-21,4
Illoqqortoormiut	-20,1	-19,2	-27,5	-17,4	-10,1	-6,3	-1,1	-0,1	...	-13	-17,7	-23,9	-27,5

Najoqutaq: ASIAQ, Danmarks Meteorologiske Institut (DMI) aamma Mittarfeqarfiit

Ullut kiassutsinik uuttuiffiusut

Takussutissaq 4-mi Kalaallit Nunaanni silasiorfinnit toqqartukkanit ullut kiassutsinik uuttuiffiusartut takutinneqarput. Ulloq uuttuiffik tassaavoq (kiatsillugu) ullup unnuallu ingerlanerani illup iluani kiassuseq aalajangersimasooq (Kalaallit Nunaanni 19 °C) silallu agguaqatigiissillugu kiassusiata assigiinngissusiat. Ullut uuttuiffiusut piffissami aalajangersimasumi katinneqarsinnaapput, soorlu assersuutigalugu ullorsuutini qaammammi ataatsimi. Ullut kiassutsinik uuttuiffiusut silap pissusaa tunngavigalugu illunik kiassaanermut nukissiorfinni atuinerup annertussusianik oqaluttuurtuupput.

Takussutissiaq 4

Kiassartariaqassutsimut uuttuutit nalingi illoqarfinnut nunarfiillu ilaannut immikkoortiterlugit

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Nanortalik	6.408	6.619	5.483	5.328	5.051	5.874	6.070	6.393	6.306	5.490	6.573
Qaqortoq	6.294	6.416	5.968	6.175	6.004	...	6.377	6.790	>6204.8	5.226	>5582
Narsarsuaq	6.262	6.181	5.866	6.166	5.887	6.303	...	6.523	6.086	4.956	>6293
Narsaq	6.066	5.882	5.894	6.003	>5710	6.204	>5582	6.543	6.154	5.156	6.910
Paamiut	6.721	6.892	6.332	6.457	...	6.664	6.730	7.174	7.408	5.678	6.992
Nuuk	7.008	7.198	6.544	6.962	6.717	6.914	>6904	7.318	>6967.3	6.044	7.597
Maniitsoq	7.127	7.804	6.988	>6821	7.318	7.012	5.882	7.499
Kangerlussuaq	8.513	8.942	7.873	8.759	7.866	8.523	>8005	8.591	8.487	7.146	>8474
Sisimiut	7.980	8.179	7.522	8.021	>7250	7.854	7.626	7.971	7.895	6.606	7.887
Kangaatsiaq	8.333	8.407	7.750	8.255	7.615	8.038	7.681	8.130	8.210	6.856	8.381
Aasiaat	8.313	8.374	7.848	8.233	...	8.180	8.001	8.432	8.298	7.222	8.037
Qasigiannuit	7.616	7.702	6.958	7.658	...	7.874	7.908	8.376	>7612.7	6.765	7.484

Ilulissat	8.294	8.290	7.526	8.081	7.517	7.886	7.572	8.388	8.222	6.927	8.261
Qeqertarsuaq	7.832	7.778	7.182	8.029	7.657	7.791	7.370	7.908	7.759	6.973	8.138
Uummannaq	8.270	8.368	7.682	8.579	>7784	...	7.729	8.183	8.080	6.773	7.946
Upernavik	8.813	8.816	8.165	8.975	8.501	8.778	8.829	9.260	9.072	8.230	8.952
Qaanaaq	9.996	9.844	9.360	10.121	9.538	9.882	9.469	9.837	9.967	9.243	9.982
Tasiilaq	7.122	6.823	6.478	6.893	6.818	7.084	>6693.5	>5,960	>6761
Illoqqortoormiut	9.069	8.182	8.691	8.367	...	8.718	8.910	8.614	>8529.2	>8,384	>8129

Najoqqutaq: ASIAQ, Danmarks Meteorologiske Institut (DMI) aamma Mittarfeqarfiit

Pinngortitaq

Pinngortitaq

Issittumi silap pissusaa nunamut, naasunut uumasunullu pingaaruteqaqaaq.

Naasut

Kalaallit Nunaanni orpiit assigiinngitsut ikittuinnaapput, aasami agguaqatigiisillugu 10 °C qaangerlugu kiassuseqaraangat aatsaat orpiit naasinnaasaramik. Taamaallaat tiffasissumi oqquartanilu orpiit portulisarput.

Naasut qaqqani, qeriuaannartup masarsunni naasartut tasaanerupput, paarmaqutit, kigutaarnat avaalaqiallu. Taakkununnga ilaallutik issuatsiaat orsuaasallu.

Avannarpariartortilluni nillataarneranik sialuisanneranillu pissuteqartumik naasut tamakkua ikiliartulersarput.

Silap pissusaanit naasunik naatitsisinnaaneq killilerneqartarpoq. Kujataani majruuat, naatsiat, kuanniusat naasullu naatinneqartarput. Aamma tamaani orpiit soorlu lærki, orpiliassat sallilikkiassallu avataaniit eqqullugit naatinneqarsimapput. Kiisalu ivikkat karrillu ukiumi savanut nerukkaatissiaralugit naatinneqartarput.

Uumasut

Kalaallit Nunaanni uumasut immammut attuumassuteqarnerupput. Aalisakkat imaanilu miluumasut uumasogatigiinni amerlanerussuteqarluarput, ilaatigut puisit assigiinngitsut tallimat ilaallutik.

Sikusartumi natseq nalinginnaanersaavoq, ammaanartumilu aataaq nalinginnaanersaalluni.

Kitaata qiterpasissua avannarpassissualu aaveqarfiuvoq taamatullu tunumi.

Aamma arferit assigiinngitsut 15 Kalaallit Nunaata imartaaniittarput. Arferit ilaat Atlantikumiit aasaanerani tikittartuupput. Arferni pingaaruteqarnerit tassaapput qilalukkat qaqortat qernertallu kiisalu tikaagulliit tikaagulliusaallu.

Nanoq imarmiuullunilu nunamiuvoq, sikukkut nerisassarsiortuugami. Nanoq taamallaat avannaani tunullu avannaani piaqqisarpoq, taamaattorli sumorujussuaq pisarluni, tassami sikorsuarnut sarfaatitittunut ilaalluni nunap isua uiarlugu Kalaallit Nunaata kujataanut allaat pisarpoq.

Uumasut miluumasut nunamiut assigiinngitsut qulingiluaapput, taakkununga terianniaq kisiartaalluni Kalaallit Nunaat kaajallallugu siumugassaalluni. Ukaleq taamaallat tunup kujataani uumasuunngilaq. Kitaata kujataanit, tassa Arsuup eqqaaniit Avannamut Nuussuaq tikillugu tuttoqarfiuvoq. Aamma kujataani Tuttutuumi Isortumilu nujuitsunik tuttoqarpoq. Taakku Narsap, Ivitittuup Paamiullu eqqaanut siaruarsimapput.

Illoqqortoormiuniit tunup avannaarsuanut umimmaqarfiuvoq. 1960-kkunni kitaanut Kangerlussuup eqqaanut umimmannik amerlanngitsunik nuussisoqarpoq, taakkulu maanna amerlasuunngorsimapput. Taamanermiillu kitaanut avannaanullu sumiiffinnut arlaqartunut umimmannik nuussisoqartarsimavoq.

Tunup avannaa narlumukaaqarlunilu ukaliatsiaqarpoq, aamma amaqqut Kalaallit Nunaanni nungussimasorineqaraluartut maanna taavani siumugassaalersimapput.

Timmissat 60-it missaat aalajangersimasumik Kalaallit Nunaanni piaqqiortarput. Taakkununga affaasa missaat aallartartuupput piaqqiorfiup nalaani Kalaallit Nunaanniittartut. Timmiarussat, soorlu naajat assigisaallu, qeurlutuut, mitit aamma appat amerlanerpaajupput.

Kalaallit Nunaanni timmissani kukkukuukunnut akuusutuaq tassaavoq aqisseq.

Kalaallit Nunaata imartaani aalisakkat assigiinngitsut 200-nit ikinnerunngillat. Raajat, qalerallit, saarullit, saattussat, nipisaat, uiluiit, ammassaat, qeeqqat, suluppaakkat uukkalu aalisakkat ilagiinnarpaat. Kalaallit Nunaanni uumasuutigineqartut ataasiakkaaginnaapput. Savaatit Islandimiit Savalimmiuniillu eqqunneqarsimapput, tuttullu nujuitsut Norgemiit eqqunneqarsimallutik.

Qimmit qimuttut Canadap avannaanit inuit ingerlaartut ingiaqatigisimavaat.

Nunanik ilisimatusarneq, naasut uumasullu pillugit adressemi uani sukumiinerusumik takukkit: www.napa.gl

Pinngortitamik avatangiisinillu aqutsineq

Avatangiisinik pinngortitamillu illersuiniarnermut atatillugu suliassat Nunami namminermt, Pinngortitamut Avatangiisinullu Naalakkersuisoqarfiup isumagineqarput.

Suliassaqarfimmut aamma ilaavoq Pinngortitaleriffik. Kingulliulluni taaneqartumit aalisarnermi misissuinerit isumagisarai.

Tamanna pillugu adresseni tulliuttuni sukumiinerusumik takukkit: www.nanoq.gl aamma www.natur.gl

Pinngortitamik illersuineq

Uumasunik miluumasunik nunamiunik imarmiunillu aqutsineq Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfimmit isumagineqarpoq.

Tamanna pillugu adressemi sukumiinerusumik takuuk: www.nanoq.gl

Pinngortitap illersorneqarnissaa pillugu nunani tamalaani isumaqatigiissutit, sukumiinerusumik Uumasut amerlasoorsuunissaat pillugu

isumaqatigiissummik, Timmissat pillugit isumaqatigiissut kiisalu Washingtonimi isumaqatigiissummik taaneqartut Nunami namminermut, Pinngortitamut Avatangiisinullu Naalakkersuisoqarfiup akisussaaffigai.

Taakku saniatigut nunani avannarlerni issittumilu pinngortitaq pillugu suleqatigiinneq eqqissisimatitanillu aqutsineq, tassunga ilanngullugu Ilulissani nunarsuarmi eriajisassatut eqqissisimatinneqartoq naalakkersuisoqarfiup akisussaaffigai.

Qanittoq tikillugu Kalaallit Nunaat CAFF-mi (Conservation of Arctic Flora and Fauna) siulittaasuutitaqarpoq, suleqatigiiffissuaq issittumi pinngortitamik illersuiniartuni siuttuuvoq.

Tamanna pillugu adressemi sukumiinerusumik takuuk: www.arcticportal.org

Kalaallit Nunaata naalagaaffeqatigiinnermut ilaasutut Washingtonimi isumaqatigiissut, uumasut naasullu nungutitaanissaannut navianartorsiortut niuerutigineqarnerannut tunngasoq atortussaattippaa.

Tamanna pillugu nittartagaq una takuuk; www.cites.org

Ramsar isumaqatigiissummi timmiaqarfiit pingaaruteqartut pineqarput.

Tamanna pillugu nittartagaq una takuuk: www.ramsar.org

Uumasut amerlasoorsuunissaat pillugu isumaqatigiissummi uumassusillit tamarmik amerlasoorsuunissaasa illersorneqarnissaat pineqarpoq.

Tamanna pillugu nittartagaq una takuuk: www.cbd.int

Nunanut avannarlernut tunngatillugu Kalaallit Nunaat pinngortitamik illersuinermi aamma Nunarsuarmi uumassusillit ataqatigiinnerannut tunngassuteqartunut Nordisk Ministerrådimi suleqatigiissitani peqataapput.

Tamanna pillugu nittartagaq una takuuk: www.norden.org aamma tamanna pillugu adresse sukumiinerusumik takuuk: www.nanoq.gl

Eqqissisimatitsineq

Pinngortitaq illersorniarneqarpoq nunatanik eqqissisimatitsinikkut, nersutinik timmissanillu eqqissisimatitsinissamik aalajangersagaliornikkut aammalu pinngortitap illersorneqarnissaani soqutigisanik ataatsimoortitsinikkut.

- Kalaallit Nunaanni sumiiffiit makku eqqissisimatitaapput:
- Qinguata qoorua Nanortallip eqqaaniittoq Kalaallit Nunaanni avaalaqiakulooqarneraanera pissutigalugu.
- Qeqertaq Uunartoq Nanortallip eqqaaniittoq kissartumik puilasoqarnera pissutigalugu.
- Ivittuup eqqaani Ikkami ujaqqat kalkillit napasut immikkut ittut pissutigalugit.
- Qeqertaq Akilia Nuup eqqaaniittoq ujaqqat qanganisarsuit pissutigalugit.
- Arnangarnup Qoorua Maniitsup eqqaani naasut uumasullu immikkooruteqartut kulturikkullu oqaluttuarisaanikkut soqutiginaateqartut pissutigalugit.
- Qeqertarsuarmi Naasorsiooqarfiup naggorilluinnarnera pissutigalugu.
- Upernaviup Qaanaallu akornanniittoq Qimusseriarsuaq, aasakkut qilalukkat qernertat katersuuffigisartagaasa aapparimmagu.
- Kangia nunap pissusia immikkorluinnaq innera pissutigalugu. Kangia UNESCO-p nunarsuarmi kulturikkut pinngortitaassutsikkullu

eriagisassatut allattorsimaffianut 2004-imi World Heritage List-mut ilanngunneqarpoq.

- Avannaani Tunullu avannaani nuna allanngutsaaliugaq, nuna én million kvadratkilometerit sinnerlugit annertussusilik, eqqissisimatitsinikkut issinnerusumi pinngortitap illersorneqarnissaa siunertaralugu. Nuna allanngutsaaliugaq uumassusilinnik peqarfittut Unesco-p Man and Biosphere programiata ataani inissisimaffeqarpoq (MAB).

Pilersaarut taaneqartoq kingulleq pillugu, adressemi sukumiinerusumik takuuk: www.georgewright.org

Nunatsinni nunatat pingaartumik timmissat illersorniarlugit eqqissisimatitaasut aqqaniliupput.

Tamanna pillugu nittartagaq una takuuk: www.ramsar.org

Avatangiisinik illersuineq

Avatangiisinut tunngasunut akisussaaffeqarneq Namminersorlutik Oqartussaniippoq. Avatangiisit pillugit peqqussutit kommunit nalinginnaasumik isumagisaraat. Suliffeqarfiit annerusumik mingutitsisut Namminersorlutik Oqartussanit akuerineqartarput, nutaanik sanaartornermi suliffeqarfinnullu piusunik alliliinermi.

Suliffeqarfinnut annerusumik mingutitsisunut, imeqarfinnik illersuinermit nakkutilliinernullu sulianut tamanut nunatsinni nakorsaaneqarfik tusarniaaffigineqartarpoq.

Nunatsinni Nakorsaaneqarfik pillugu nittartakkami uani sukumiinerusumik takuuk: www.peqqik.gl

Nunani tamalaani avatangiisinik illersuiniarnermut suleqatigiissitat Arctic Monitoring Assessment Programme (AMAP) aamma Protection of the Arctic Marine Environment (PAME) aqutugalugit nunami namminermut, pinngortitamut Avatangiisinullu Naalakkersuisoqarfik suleqataavoq.

Suleqatigiissitat killeqarfiit akimorlugit mingutitsinerit silaannaallu kissatsikkiartornera nakkutigisaraat issittumilu nunat mingutitsineqarnerannik killilersuiniarnernik suliniuteqartuullutik. AMAP pillugu nittartakkami uani sukumiinerusumik takuuk: www.mst.dk PAME-lu pillugu adressemi: www.arcticportal.org

Aamma Nunat Avannarliit Ministeriisa Siunnersuisoqatigiiffiata ataani suleqatigiissitanut Affaldsgruppen (eqqagassanut) Kalaallit Nunaat peqataavoq.

Suleqatigiissitat taakku marluk pillugit nittartakkani sukumiinerusumik takukkit: www.norden.org

Signatur forklaring:

... Oplysninger foreligger ikke

.. Oplysninger for usikre til at angives eller diskretionshensyn

. Tal kan efter sagens natur ikke forekomme

0 Mindre end halvdelen af den anvendte enhed

- Nul

* Foreløbigt eller anslået tal

Eventuel henvendelse

E-mail: stat@stat.gl

Ukiuumoortumik kisitsisitigut paasisutissat

18. juni 2012

Grønlands Statistik
Postboks 1025 · 3900 Nuuk
Tlf.: +299 36 23 60 · Fax: +299 36 23 61
www.stat.gl · e-mail: stat@stat.gl

